

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานย้อยด้านสัญญาประกันภัยและการวัดมูลค่า

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔

วันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ณ ห้องประชุม ๒๐๑ สำนักงาน คปภ.

สำนักงาน คปภ.

๑. นางสาวสุเมตรี วสินนท์	รองเลขาธิการ ด้านตรวจสอบ	ประธานที่ประชุม
๒. นายอรรถพล พิบูลชนพัฒนา	ผู้ช่วยเลขาธิการ สายวิเคราะห์ธุรกิจประกันภัย	
๓. นางเยาวภา ศรีวัฒนศักดิ์	ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายพัฒนาและกลยุทธ์การวิเคราะห์	
๔. นายไพบุลย์ เปี่ยมเมตตา	ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายนโยบายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย	
๕. นายศุภกิจ สัตยารัฐ	ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายพัฒนาโยบายการกำกับช่องทางการจำหน่าย	
๖. นางสาวธนิศา อนุสนธิ์ดิษฐ์	ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายงบประมาณ การเงิน และบัญชี	
๗. นางสาวนภา ลิขิตไพบุลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์ ๑	
๘. นางสาวอุบลวรรณ แสงตรง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์ ๒	
๙. นางสาวมาลัย ศรีบัว	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มพัฒนาและกลยุทธ์การวิเคราะห์	
๑๐. นางสาวปริยากร วัดสิงห์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ ๑/๑	
๑๑. นางสาววันทนา เจียรวัชรเมงคผล	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ ๑/๒	
๑๒. นายกุลยศ วิเศษสรรพ	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ ๒/๑	
๑๓. นางสาววิยะดา เสาะแสวง	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ ๒/๒	
๑๔. นางสาวญาดา สุขเกษม	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มพัฒนาและกลยุทธ์การตรวจสอบ	
๑๕. นางสาวลลิตา ภัทรแสงไทย	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รักษาการหัวหน้ากลุ่มตรวจสอบ ๓/๑	
๑๖. นายชัชวาล จุฬาเรืองอักษร	ผู้เชี่ยวชาญ รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ธุรกิจ	
๑๗. นางอาภัสรา สุกสัก	ผู้เชี่ยวชาญ	
๑๘. นางสาวณัฐวรรณ ภิรมยาภรณ์	ผู้เชี่ยวชาญ	
๑๙. นางสาวพิมพ์ลอร นวคุณ	ผู้ชำนาญงานอาวุโส	
๒๐. นายจรูญทรัพย์ ณีฐธนนันต์	ผู้ชำนาญงาน	
๒๑. นายวิทธิ ธีมพิพิธ	ผู้ชำนาญงาน	
๒๒. นางสาวนิตินาถ แบบประเสริฐ	ผู้ชำนาญงาน	
๒๓. นางสาวฐมน ฐิตะชนะกิจ	ผู้ชำนาญงาน	
๒๔. นางสาวขวัญแก้ว เทียงดาห์	ผู้ชำนาญงาน	
๒๕. นายศรัณย์วิจน์ วงศ์พินิจวโรดม	ผู้ชำนาญงาน	
๒๖. นางสาวกฤษณ์วิฐุ เอี่ยมจรูญ	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๒๗. นางสาวจุฑาทิพย์ โคว์คาศัย	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๒๘. นายวิทธิ สิงกุล	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๒๙. นางสาววราภรณ์ ทรงสวัสดิ์ชัย	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๓๐. นางสาวชชุแก้ว วิไลลักษณ์	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๓๑. นางสาวธดาชชา วิไลลักษณ์	เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	
๓๒. นางสาวกนิษฐา ฉลองมณีรัตน์	เจ้าหน้าที่อาวุโส	
๓๓. นายเอื้อ สุทธิสมบูรณ์	เจ้าหน้าที่อาวุโส	
๓๔. นางสาวลาภิสรา แก้วอำดี	เจ้าหน้าที่อาวุโส	
๓๕. นายภัทรพล จันทร์อินทร์	เจ้าหน้าที่อาวุโส	
๓๖. นายพิชพล ศรีเจริญจิตร	เจ้าหน้าที่อาวุโส	

๓๗. นางสาวณิชารีย์ หาญแสงสิน	เจ้าหน้าที่อาวุโส
๓๘. นางสาวรุจิภาส สาคร	พนักงานปฏิบัติการอาวุโส
๓๙. นายพีชระ โฆษาศรี	ลูกจ้าง

สมาคมประกันชีวิตไทย (ผ่าน Microsoft Teams)

๑. นายธานี ทรงธนเจริญกิจ	สมาคมประกันชีวิตไทย
๒. นางบุญกาญจน์ รัตนวิบูลย์	สมาคมประกันชีวิตไทย
๓. นายวีรพงษ์ วิศาลการันย์	สมาคมประกันชีวิตไทย
๔. นางสาวพรประภา โกมลสุทธิ	สมาคมประกันชีวิตไทย
๕. นางสาวจิตติมา ลีมคุณธรรมโม	สมาคมประกันชีวิตไทย
๖. นางสาวจิราภรณ์ นาคประกอบ	สมาคมประกันชีวิตไทย

สมาคมประกันวินาศภัยไทย (ผ่าน Microsoft Teams)

๑. นายกรกฤต คำเรืองฤทธิ์	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๒. นางสาวณิพัฒน์ ทองยอดแก้ว	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๓. นางสาวทิพวรรณ เลิศถาวรธรรม	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๔. นางอำไพ บำรุงศักดิ์ศิลป์	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๕. นางสาวศมน สันติสุข	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๖. นายศศิวิทย์ อัครพัฒนากุล	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๗. นางสาวสมณฑา พุ่มเจ้า	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๘. นายสุชีพ หลักทอง	สมาคมประกันวินาศภัยไทย
๙. นางสาวสุพร ไร่ปติวงษ์กุล	สมาคมประกันวินาศภัยไทย

บริษัท ไฟร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอเอส จำกัด

๑. นางอโนทัย สิกิจวัฒน์	หัวหน้าสายงานธุรกิจประกันภัยและหุ้นส่วนสายงานตรวจสอบบัญชี
๒. นายชยาธร ฉันท์เรืองวณิชย์	ผู้จัดการอาวุโสสายงานตรวจสอบบัญชี
๓. นางสาววรรณวรรษ คุจารีวณิช	ผู้จัดการอาวุโสสายงานตรวจสอบบัญชี
๔. นายสน พลาลิขิต	ผู้จัดการอาวุโสสายงานคณิตศาสตร์ประกันภัย

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และขอขอบคุณภาคธุรกิจที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแบบสอบถาม โครงการศึกษาและเตรียมความพร้อมสำหรับการบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ (IFRS 17) ในวันที่ที่ปรึกษาโครงการจากบริษัท ไฟร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอเอส จำกัด จะนำเสนอผลการจัดทำแบบสอบถามดังกล่าว ทั้งนี้หากผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อสอบถามเพิ่มเติมหรือมีข้อเสนอแนะ สำนักงาน คปภ. และที่ปรึกษาโครงการฯ พร้อมชี้แจงประเด็น รวมทั้งนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงต่อไป

มติที่ประชุม : ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

บริษัท ไพร่ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพีเอเอส จำกัด นำเสนอผลประเมินความพร้อมและผลกระทบ (Gap and Impact Analysis) เบื้องต้น จากแบบสอบถามโครงการศึกษาและเตรียมความพร้อมสำหรับการบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ (IFRS 17) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ แบบสอบถามส่วนที่ ๑ : การประเมินความพร้อม (Gap Analysis)

๑) ภาพรวมการเตรียมตัวนำ IFRS 17 มาปฏิบัติใช้

การเตรียมตัวของบริษัทประกันชีวิตสามารถแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เริ่มดำเนินการแล้ว โดยพบว่าส่วนใหญ่ได้เริ่มดำเนินการศึกษาผลกระทบตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๗ และกลุ่มที่ยังไม่เริ่มดำเนินการศึกษาผลกระทบ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะเริ่มดำเนินการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเรื่องของบริษัทประกันชีวิตมีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ระดับของการจัดการกลุ่มสัญญาประกันภัย (ร้อยละ ๕๑) การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต (ร้อยละ ๕๑) และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย (ร้อยละ ๕๐) นอกจากนี้ มีบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๖๔ ได้รับอนุมัติงบประมาณและแผนการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว โดยงบประมาณเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ ๒๖๒ ล้านบาท ในส่วนของข้อกำหนดในมาตรฐานที่สร้างความกังวลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับบริษัทประกันชีวิตสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง การรวมและแยกสัญญา การกำหนดอัตราคิดลด การรับรู้สัญญาเมื่อเริ่มแรก และการเปิดเผยข้อมูล ตามลำดับ ทั้งนี้ บริษัทประกันชีวิตมีความคาดหวังให้สมาคมประกันชีวิตไทยให้การสนับสนุนโดยการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ เมื่อข้อกำหนดมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติม ขอให้มีการจัดทำคู่มือการตีความมาตรฐานเพื่อช่วยเหลือในการนำไปปฏิบัติ สนับสนุนการจัดทำรายงานต่าง ๆ รวมทั้งจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการคำนวณตามข้อกำหนดของมาตรฐาน

การเตรียมตัวของบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่พบว่าจะเริ่มดำเนินการศึกษาผลกระทบในปี ๒๕๖๔ และคาดว่าจะเตรียมตัวแล้วเสร็จภายใน ๑ - ๒ ปี โดยเรื่องของบริษัทประกันวินาศภัยมีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ระดับของการจัดการกลุ่มสัญญาประกันภัย (ร้อยละ ๓๓) การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต (ร้อยละ ๓๒) และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย (ร้อยละ ๓๑) นอกจากนี้ มีบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๒๕ ได้รับอนุมัติงบประมาณและแผนการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว โดยงบประมาณเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ ๒๑ ล้านบาท ในส่วนของข้อกำหนดในมาตรฐานที่สร้างความกังวลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับบริษัทประกันวินาศภัยสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต การรับรู้สัญญาเมื่อเริ่มแรก สัญญาประกันภัยต่อที่ถือไว้ และการเปิดเผยข้อมูล ตามลำดับ นอกจากนี้ บริษัทประกันวินาศภัยมีความคาดหวังให้สมาคมประกันวินาศภัยไทยให้การสนับสนุนโดยเป็นตัวกลางในการสื่อสารนโยบาย ข้อกำหนด และกรอบระยะเวลาต่าง ๆ จัดทำคู่มือการตีความมาตรฐานเพื่อช่วยเหลือในการนำไปปฏิบัติ สนับสนุนการสรุปประเด็นทางปฏิบัติกับผู้สอบบัญชี และสนับสนุนการจัดทำรายงานต่าง ๆ

๒) ความพร้อมของบุคลากร

ผลสำรวจด้านความพร้อมบุคลากรบริษัทประกันชีวิต พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนประมาณร้อยละ ๒๐ มีบุคลากรด้านบัญชีและการเงิน ด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอแล้ว ในขณะที่บริษัทประกันชีวิตที่ตั้งใจจะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนไม่เกิน ๕ คน สำหรับบุคลากรด้านบัญชีและการเงินมีจำนวนประมาณร้อยละ ๓๕ สำหรับบุคลากรด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยมีจำนวนประมาณร้อยละ ๔๕ และบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนประมาณร้อยละ ๑๐ รวมถึงบริษัทประกันชีวิตที่ตั้งใจ

จะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป สำหรับบุคลากรด้านบัญชีและการเงินมีจำนวนประมาณร้อยละ ๕ สำหรับบุคลากรด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยมีจำนวนประมาณร้อยละ ๑๐ และบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนประมาณร้อยละ ๓๐ อย่างไรก็ตาม มีบริษัทประกันชีวิตจำนวนประมาณร้อยละ ๔๐ ๒๕ ๔๐ ที่ยังไม่ได้ดำเนินการสำรวจความเพียงพอของบุคลากรด้านบัญชีและการเงิน ด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้ บริษัทประกันชีวิตคาดว่าจะจ้างวิทยากรภายนอกให้ช่วยจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นอกจากนี้ เรื่องที่บริษัทประกันชีวิตคาดว่าจะใช้จำนวนบุคลากรในช่วงเตรียมตัวมากที่สุด ๓ อันดับแรกคือ การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต (Estimated Cashflow) การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง (Transition) และกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา (CSM) ตามลำดับ

ผลสำรวจด้านความพร้อมบุคลากรของบริษัทประกันวินาศภัย พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนประมาณร้อยละ ๒๐ มีบุคลากรด้านบัญชีและการเงินเพียงพอแล้ว ร้อยละ ๓๘ มีความตั้งใจจะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนไม่เกิน ๕ คน ร้อยละ ๒ มีความตั้งใจจะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป และอีกประมาณร้อยละ ๔๐ ยังไม่ได้ประเมินความเพียงพอของบุคลากรด้านบัญชีและการเงินเพียงพอ สำหรับบุคลากรด้านนักคณิตศาสตร์ประกันภัย มีบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนประมาณร้อยละ ๓๐ ว่ามีบุคลากรเพียงพอแล้ว ร้อยละ ๒๐ มีความตั้งใจจะจัดหาบุคลากรเพิ่มไม่เกิน ๕ คน ร้อยละ ๑ มีความตั้งใจที่จะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป และอีกประมาณร้อยละ ๔๙ ยังไม่ได้ประเมินความเพียงพอของบุคลากรด้านนักคณิตศาสตร์ประกันภัย และสำหรับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนประมาณร้อยละ ๑๐ มีบุคลากรเพียงพอแล้ว ร้อยละ ๒๐ มีความตั้งใจจะจัดหาบุคลากรเพิ่มจำนวนไม่เกิน ๕ คน และอีกประมาณร้อยละ ๗๐ ยังไม่ได้ประเมินความเพียงพอของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้บริษัทประกันวินาศภัยคาดว่าจะจ้างวิทยากรภายนอกให้ช่วยจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นอกจากนี้ เรื่องที่บริษัทประกันวินาศภัยคาดว่าจะใช้จำนวนบุคลากรในช่วงเตรียมตัวมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต (Estimated Cashflow) การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง (Transition) และค่าปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน (Risk Adjustment) ตามลำดับ

๓) ขอบเขตการรวมและการแยกสัญญา และการแยกองค์ประกอบของสัญญาประกันภัย

บริษัทประกันชีวิตมีความพร้อมในการรวมและการแยกกลุ่มสัญญา มากกว่าบริษัทประกันวินาศภัย โดยเรื่องที่บริษัทประกันชีวิตมีความพร้อมมากที่สุดคือการรวมกลุ่มสัญญา (ร้อยละ ๕๒) รองลงมาคือ การแยกกลุ่มสัญญา (ร้อยละ ๔๘) และการแยกสินค้าหรือบริการที่ไม่ใช่การประกันภัย (ร้อยละ ๔๑) ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยมีความพร้อมมากที่สุดในเรื่องการรวมกลุ่มสัญญา (ร้อยละ ๒๙) รองลงมาคือ การแยกกลุ่มสัญญา (ร้อยละ ๒๗) และการแยกสินค้าหรือบริการที่ไม่ใช่การประกันภัย (ร้อยละ ๒๗)

ด้านผลกระทบต่องบการเงินของบริษัทประกันชีวิต พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนประมาณร้อยละ ๗๐ พิจารณาว่าเรื่องขอบเขต การรวมและการแยกสัญญาและการแยกองค์ประกอบของสัญญาประกันภัยไม่ได้ส่งผลกระทบต่องบการเงิน และอีกประมาณร้อยละ ๑๕ คิดว่าเรื่องนี้มีผลกระทบต่องบการเงินน้อยกว่าร้อยละ ๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนประมาณร้อยละ ๖๕ พิจารณาว่าเรื่องดังกล่าวไม่ได้ส่งผลกระทบต่องบการเงิน และอีกประมาณร้อยละ ๒๐ คิดว่าเรื่องนี้มีผลกระทบต่องบการเงินน้อยกว่าร้อยละ ๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย

๔) ระดับของการจัดกลุ่มสัญญาประกันภัย

การแบ่งกลุ่มของสัญญาประกันภัย (Unit of Account) พบว่า บริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่จะแบ่ง Unit of Account โดยพิจารณาตามผลกำไรของผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือตามลักษณะของผลิตภัณฑ์และความเสี่ยง ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่จะแบ่ง Unit of Account โดยพิจารณาตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือผลกำไรของผลิตภัณฑ์ สำหรับสัญญาที่สร้างภาระ (Onerous Contract) พบว่า บริษัทประกันชีวิตขนาดกลาง (Size M) และขนาดเล็ก (Size S) มีสัญญาที่สร้างภาระค่อนข้างสูง โดยมีจำนวนประมาณร้อยละ ๗๕ และร้อยละ ๕๐ ของจำนวนสัญญาทั้งหมด ตามลำดับ ในขณะที่บริษัทประกันชีวิตขนาดใหญ่ (Size L) มีสัญญาที่สร้างภาระเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ ๒๐ ของจำนวนสัญญาทั้งหมด) ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยในภาพรวมมีจำนวนสัญญาที่สร้างภาระประมาณร้อยละ ๕๐ ของจำนวนสัญญาทั้งหมด นอกจากนี้ ทั้งบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย ส่วนใหญ่คาดว่าผลกระทบของสัญญาที่สร้างภาระส่งผลกระทบต่องบการเงินไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย

๕) การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต

การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต เพื่อสำรวจว่าบริษัทประกันภัยใช้วิธีการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการใช้วิธีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของสถานการณ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมด (Probability weight of all probable scenarios) สำหรับใช้ในการตั้งสมมติฐานและการคาดการณ์กระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทประกันภัยจะต้องจัดทำภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ อย่างไร จากผลสำรวจ พบว่า บริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๔๓ ใช้วิธีค่าประมาณการที่ดีที่สุด (Best Estimate) รองลงมาเป็นวิธีมัธยฐาน (Median) คิดเป็นร้อยละ ๒๙ และอยู่ระหว่างการศึกษาวิธีการคิดเป็นร้อยละ ๑๔ สำหรับบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๔ อยู่ระหว่างการศึกษาวิธีการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต บางส่วนใช้วิธีค่าประมาณการที่ดีที่สุด (Best Estimate) โดยคิดเป็นร้อยละ ๓๑ และใช้หลายวิธีรวมกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ ๘

ด้านการเตรียมการประมาณการกระแสเงินสดภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๙ ดำเนินการใกล้แล้วเสร็จ จำนวนร้อยละ ๕๐ อยู่ระหว่างการดำเนินการเตรียมการ จำนวนร้อยละ ๒๗ อยู่ในขั้นเริ่มต้น และจำนวนร้อยละ ๑๔ ยังไม่มีการวางแผน ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๒ ดำเนินการใกล้แล้วเสร็จ จำนวนร้อยละ ๑๖ อยู่ระหว่างการดำเนินการเตรียมการ จำนวนร้อยละ ๓๘ อยู่ในขั้นเริ่มต้น และจำนวนร้อยละ ๔๔ ยังไม่มีการวางแผน

๖) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๖๔ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๕๖ คาดว่าจะได้รับผลกระทบต่องบการเงินค่อนข้างน้อยคือคิดเป็นต่ำกว่าร้อยละ ๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย รวมถึงบริษัทประกันวินาศภัยขนาดเล็กและขนาดกลางบางรายคาดว่าจะไม่มีผลกระทบ

ในปัจจุบันบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๙๕ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๖๔ มีการศึกษาค่าใช้จ่าย (Expense Study) โดยอ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๔ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารอย่างเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ สำหรับการศึกษาค่าใช้จ่ายโดยอ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๕๕ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๗๕ มีแผนที่จะเริ่มจัดทำในปี ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้แผนกบัญชีการเงินและแผนกคณิตศาสตร์ประกันภัย ร่วมกันเป็นผู้จัดทำการศึกษาค่าใช้จ่าย และเลือกใช้ Microsoft Excel ในการจัดทำ

ปันส่วนค่าใช้จ่าย (Expense Allocation) โดยคาดว่าจะปันส่วนค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามจำนวนเบี้ยประกันภัยสำหรับในส่วนของระยะเวลาจัดทำบริษัทส่วนมากประเมินว่าจะต้องใช้เวลาประมาณ ๓๐๐ ชั่วโมงในการจัดทำ

๗) อัตราคิดลด

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ ให้บริษัทประกันภัยสามารถเลือกวิธีการกำหนดอัตราคิดลดเพื่อนำมาใช้คิดลดกระแสเงินสด ให้สะท้อนมูลค่าของเงินตามเวลาและความเสี่ยงทางการเงินได้ ๒ วิธี ได้แก่ การวิเคราะห์จากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) หรือการวิเคราะห์จากบนลงล่าง (Top-down approach) โดยบริษัทต้องพิจารณาจากลักษณะของผลิตภัณฑ์และความพร้อมของข้อมูลเป็นสำคัญจากการสำรวจพบว่าบริษัทประกันชีวิตมีการเลือกใช้วิธีการกำหนดอัตราคิดลดทั้ง ๒ วิธีคละกันในแต่ละผลิตภัณฑ์ ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยจะเลือกใช้วิธีวิเคราะห์จากล่างขึ้นบนเป็นส่วนใหญ่

สำหรับรายละเอียดวิธีการวิเคราะห์จากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) จะมีการประมาณค่าอัตราคิดลดโดยใช้อัตราดอกเบี้ยไร้ความเสี่ยง (Risk free rate) ซึ่งผลจากการสำรวจพบว่าเกือบทุกบริษัทจะใช้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (Zero Coupon Bond) เพื่ออ้างอิง มีเพียงบางบริษัทเท่านั้นที่ใช้การประมาณค่าจากอัตราอ้างอิงอื่น และในส่วนของอัตราดอกเบี้ยชดเชยการขาดสภาพคล่องจากสัญญาประกันภัย (Illiquidity premium) ในเบื้องต้นบริษัทส่วนใหญ่จะใช้ Illiquidity premium ตามหลักการทำ LAT ที่ใช้กับธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย มีเพียงบางบริษัทที่ใช้การคิด Illiquidity premium จากการคำนวณโดยใช้พอร์ตโฟลิโออ้างอิง (Reference Portfolio) ปรับด้วยส่วนต่างอัตราผลตอบแทน (Credit spread) สำหรับบริษัทที่เลือกวิธีการวิเคราะห์จากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) ผลการสำรวจพบว่าบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๗ จะทบทวนอัตราคิดลดเป็นรายเดือน ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๓ จะทบทวนอัตราคิดลดเป็นรายไตรมาส

ในส่วนของรายละเอียดวิธีการวิเคราะห์จากบนลงล่าง (Top-down approach) จากผลสำรวจพบว่า โดยส่วนมากจะถูกใช้โดยบริษัทประกันชีวิตขนาดใหญ่เนื่องจากความซับซ้อนของวิธีการ ซึ่งจะมีการประมาณค่าอัตราคิดลดโดยใช้การคำนวณจากพอร์ตโฟลิโออ้างอิง (Reference Portfolio) ซึ่งอ้างอิงจากหุ้นกู้กลุ่มระดับลงทุนที่มีอายุตราสาร ๑๐ ปีขึ้นไปและปรับด้วยส่วนต่างอัตราผลตอบแทน (Credit spread) สำหรับบริษัทที่เลือกวิธีการวิเคราะห์จากบนลงล่าง (Top-down approach) ผลการสำรวจพบว่าบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๖ จะทบทวนอัตราคิดลดเป็นรายเดือน ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๖๑ ยังไม่มีการพิจารณาและร้อยละ ๒๙ จะทบทวนอัตราคิดลดเป็นรายไตรมาส

จากการสำรวจในเรื่องระดับความพร้อมของบริษัท พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๔๑ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๔๖ อยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้า ในขณะที่บริษัทประกันชีวิตอีกจำนวนร้อยละ ๑๔ และบริษัทประกันวินาศภัยอีกจำนวนร้อยละ ๔๕ ยังไม่ได้เริ่มเตรียมตัวในเรื่องดังกล่าว

๘) ค่าปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

บริษัทประกันภัยต้องปรับปรุงประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต เพื่อรองรับความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนเงินและระยะเวลาที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน เช่น ความเสี่ยงจากการขาดอายุ ความเสี่ยงด้านค่าใช้จ่าย เป็นต้น โดยผลการสำรวจพบว่า สำหรับกลุ่มของบริษัทที่มีการพิจารณาในเรื่องค่าปรับปรุงความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินแล้ว พบว่าบริษัทประกันภัยจำนวนร้อยละ ๗๒ ใช้วิธี Confident level ร้อยละ ๒๐ ใช้วิธี Cost of capital และร้อยละ ๘ ใช้วิธี Margin over current estimate

สำหรับรายละเอียดสำหรับวิธี Confident level จะมีปัจจัยที่ถูกคำนึงถึงในการกำหนดค่าความเชื่อมั่น (Confident Interval) ซึ่งจากผลการสำรวจ สรุปได้ว่า โดยส่วนใหญ่บริษัทประกันชีวิตและประกันวินาศภัยจะมีการอ้างอิงมาจากข้อมูลความเสี่ยงที่บริษัทยอมรับได้ (Company Own Risk Appetite) รองลงมา

เป็นการอ้างอิงมาจาก Solvency Requirement ตามกรอบการบริหารความเสี่ยงอื่น ๆ แต่ยังมีบางบริษัทที่ยังไม่มีการพิจารณาในเรื่องนี้

ในด้านความพร้อมของบริษัทประกันภัยในการคำนวณค่าปรับปรุงความเสี่ยง จากผลการสำรวจพบว่า บริษัทที่มีบริษัทแม่เป็นต่างชาติจะมีความพร้อมมากกว่าบริษัทไทย และสำหรับความถี่ในการคำนวณการปรับค่าความเสี่ยงพบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๖๐ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๘๐ มีแผนจะดำเนินการปรับทุกปี

๙) กำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา หน่วยความคุ้มครอง และสัญญาที่สร้างภาระ

กำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในรายการสินทรัพย์สัญญาประกันภัยหรือหนี้สินสัญญาประกันภัย ซึ่งแสดงถึงกำไรจากสัญญาประกันภัยที่บริษัทยังไม่สามารถรับรู้ได้ แต่จะรับรู้ในอนาคตเมื่อมีการให้บริการ โดยบริษัทจะต้องวัดมูลค่าของกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญาเมื่อมีการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกสำหรับกลุ่มของสัญญาประกันภัย ทั้งนี้ หากบริษัทคำนวณมูลค่าแล้วกระแสเงินสดสุทธิติดลบ จะถือว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่สร้างภาระ (Onerous contract) บริษัทจะต้องรับรู้ผลขาดทุนของกลุ่มของสัญญาที่สร้างภาระทันที และกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญาของกลุ่มสัญญาจะเท่ากับศูนย์ โดยจากการสำรวจพบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๖๘ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๗๓ คาดว่าจะได้รับผลกระทบต่อนี้สินสัญญาประกันภัยไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย

ในส่วนของการจัดทำการวิเคราะห์ผลกำไร (Profitability analysis) โดยอ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๔ ผลการสำรวจพบว่า ในปัจจุบันบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๘๒ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๘๔ มีการจัดทำเป็นรายเดือน โดยจัดทำการวิเคราะห์แยกตามช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution channel) และตามประเภทของผลิตภัณฑ์ (Product type) ทั้งนี้ เมื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกำไร โดยอ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ พบว่า ทั้งบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๗๕ ยังไม่มีการเริ่ม โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินการในปี ๒๕๖๔ และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๖

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ขาดทุนในปัจจุบันโดยอ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๔ ผลการสำรวจพบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๕๕ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๖๒ มีผลิตภัณฑ์ที่ขาดทุน ซึ่งส่วนมากจะมีจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขาดทุนไม่เกิน ๕ ผลิตภัณฑ์ และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ขาดทุนตั้งแต่วันแรกที่จำหน่าย โดยบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่ใช้ VONB/VIF และ Combine ratio ในการบ่งชี้ว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ใดขาดทุน ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ใช้ Combine ratio ในการบ่งชี้ว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ใดขาดทุน และบริษัทประกันภัยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๕๕ ยังไม่ทราบว่าบริษัทมีผลิตภัณฑ์ที่ถือเป็นสัญญาที่สร้างภาระตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ หรือไม่ เนื่องจากยังจัดทำแผนไม่แล้วเสร็จ

๑๐) วิธีปันส่วนเบี้ยประกันภัย (Premium Allocation Approach : PAA)

วิธีการปันส่วนเบี้ยประกันภัย (PAA) เป็นหนึ่งในทางเลือกของวิธีรับรู้เบี้ยประกันภัยตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ ซึ่งวิธีนี้มีความซับซ้อนน้อยกว่าวิธี General Measurement Model (GMM) โดยวิธีนี้มักจะใช้กับสัญญาประกันวินาศภัยที่มีขอบเขตความคุ้มครองไม่เกิน ๑ ปี อย่างไรก็ตาม บริษัทประกันภัยต้องทำการทดสอบ (Eligibility test) ว่าสัญญาประกันภัยนั้น ๆ ผ่านเกณฑ์ที่สามารถใช้วิธี PAA ได้หรือไม่ โดยจากผลการสำรวจในเรื่องวิธีการที่ใช้พิจารณาประเภทของสัญญาประกันภัยที่สามารถใช้วิธี PAA พบว่าบริษัทประกันภัยจำนวนร้อยละ ๖๐ ใช้เกณฑ์ในเรื่องของระยะเวลาความคุ้มครองตามขอบเขตของสัญญา

ไม่เกิน ๑ ปี บริษัทประกันภัยจำนวนร้อยละ ๒๐ ใช้การเทียบหนี้สินสำหรับความคุ้มครองที่เหลืออยู่ระหว่างวิธี PAA และ GMM ในการพิจารณา และบริษัทประกันภัยจำนวนน้อยกว่าร้อยละ ๕ นั้นใช้วิธีอื่นในการพิจารณา

ในส่วนของวิธีการรับรู้ค่าใช้จ่ายที่ทำให้ได้มาซึ่งการรับประกันภัย บริษัทประกันภัยจำนวนร้อยละ ๘๐ คาดว่าจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตลอดความคุ้มครอง และจำนวนร้อยละ ๒๐ คาดว่าจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อต้นทุนเหล่านั้นเกิดขึ้น

ในภาพรวมบริษัทประกันชีวิตคาดว่าจะมีสัญญาที่จะใช้วิธี PAA คิดเป็นมูลค่าต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของหนี้สินสัญญาประกันภัยทั้งหมด ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยคาดว่าจะมีสัญญาที่จะใช้วิธี PAA คิดเป็นมูลค่ามากกว่าร้อยละ ๘๐ ของหนี้สินสัญญาประกันภัยทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ประกันวินาศภัยที่มักจะมีขอบเขตของความคุ้มครองตามสัญญาไม่เกิน ๑ ปี นอกจากนี้ภาพรวมบริษัทประกันภัยคาดว่าจะไม่คิดลดกระแสเงินสดที่คาดว่าจะจ่ายหรือได้รับภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สินไหมทดแทนเกิดขึ้น และในด้านของการเก็บข้อมูลข้อมูลที่ใช้สำหรับการคำนวณวิธี PAA คาดว่าจะใช้ข้อมูลที่มีอยู่เดิม แต่เห็นควรให้มีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

๑๑) Variable fee Approach (VFA)

วิธี Variable fee Approach เป็นหนึ่งในวิธีการวัดมูลค่าสำหรับสัญญาประกันภัยที่บริษัทจะจ่ายผลตอบแทนตามมูลค่ายุติธรรมของรายการอ้างอิง ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์แบบยูนิท ลิงค์ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์โดยตรง (Discretionary participation features) เป็นต้น จึงจะมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจประกันชีวิต จากการสำรวจพบว่าบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๕๐ มีสัญญาประกันภัยที่มีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์โดยตรง และอีกจำนวนร้อยละ ๕ ที่มีแผนจะออกสัญญาดังกล่าวและได้มีการเริ่มพิจารณาตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ แล้ว โดยสองกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น จำนวนร้อยละ ๘๓ เริ่มดำเนินการตามแผนในการจัดทำการศึกษาผลกระทบ และอีกจำนวนร้อยละ ๑๗ ยังไม่เริ่มจัดทำการศึกษาผลกระทบ

สำหรับการประเมินผลกระทบในภาพรวมต่องบการเงินของหนี้สินสัญญาประกันภัยพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ คาดว่าจะมีผลกระทบต่องบการเงินไม่เกินร้อยละ ๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย

๑๒) สัญญาประกันภัยที่ถือไว้

การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ สำหรับสัญญาประกันภัยต่อบริษัทประกันภัยจะต้องพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับ ขอบเขตของสัญญา ระดับของการจัดกลุ่มสัญญา วิธีการวัดมูลค่า และการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต สำหรับการประกันภัยที่ถือไว้ ซึ่งอาจมีความแตกต่างไปจากวิธีปฏิบัติของสัญญาประกันภัยที่ออก ซึ่งในหัวข้อดังกล่าวผลจากการสำรวจพบว่าเป็นเรื่องที่บริษัทมีระดับความพร้อมค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับหัวข้ออื่น

ในส่วนของ การประเมินผลกระทบต่อของหนี้สินสัญญาประกันภัย จากการวัดมูลค่าประมาณการของกระแสเงินสดในอนาคต และ กำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญาของสัญญาประกันภัยที่ถือไว้ พบว่า ทั้งบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยคาดว่าจะมีผลกระทบต่องบการเงินในช่วงร้อยละ ๐-๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย และเมื่อพิจารณาถึงความคืบหน้าในการจัดทำการศึกษาผลกระทบ พบว่าบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๔๕ อยู่ระหว่างการศึกษผลกระทบ และอีกร้อยละ ๙ ดำเนินการศึกษาผลกระทบเสร็จสิ้นแล้ว ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๒๐ อยู่ระหว่างการศึกษผลกระทบ และอีกร้อยละ ๖ ดำเนินการศึกษาผลกระทบเสร็จสิ้นแล้ว นอกจากนี้ ในการประเมินผลกระทบด้านข้อมูลจากสัญญาประกันภัยที่ถือไว้จะมีความแตกต่างจากผลกระทบด้านข้อมูลของสัญญาประกันภัยที่ออกหรือไม่

พบว่าบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๙๑ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๙๘ ยังไม่ได้ทำการประเมินผลกระทบด้านข้อมูลดังกล่าว

๑๓) การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง Transition

ผลการสำรวจความสามารถในการเก็บข้อมูลตามจริงและประมาณการย้อนหลังทั้งหมดตั้งแต่วันแรกของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย โดยผลจากการสำรวจพบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๑๐ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๔๘ สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังทั้งหมดตั้งแต่วันแรกที่ออกสัญญา สำหรับบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยที่ตอบแบบสอบถามมาว่าไม่สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังได้จนถึงวันแรก สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังได้มากที่สุดจนถึงปี ๒๕๔๘ และ ๒๕๔๕ ตามลำดับ

จากการสำรวจแนวทางการปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลงที่บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยเลือกใช้ ผลการสำรวจพบว่า วิธีที่บริษัทเลือกใช้มากที่สุดได้แก่ วิธีปรับย้อนหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใหม่ (Modified Retrospective Approach) รองลงมาคือวิธีมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Approach) และ การดำเนินการปรับปรุงรายการย้อนหลัง (Full Retrospective) ตามลำดับ โดยทั้งบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยให้ผลจากแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจากการสอบถามเพิ่มเติมสำหรับบริษัทประกันชีวิตที่เลือกใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม ทางบริษัทประกันชีวิตให้เหตุผลว่าเนื่องจากไม่สามารถใช้วิธีอื่นได้ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเรื่องการประมาณการกระแสเงินสด และข้อสมมติฐานในปัจจุบัน (Current Assumption) ส่วนบริษัทประกันวินาศภัยที่เลือกใช้เพราะเป็นความตั้งใจของบริษัท นอกจากนี้ ในด้านการรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๘๔ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๗๒ คาดว่าจะใช้ระยะเวลาในการรวบรวมการเก็บข้อมูลย้อนหลังมากกว่า ๖ เดือน

๑๔) การจัดประเภทและการวัดมูลค่า และการบัญชีป้องกันความเสี่ยงตาม IFRS9

แบบสอบถามได้มีการมุ่งเน้นไปที่สินทรัพย์ทางการเงิน ๒ ประเภทเป็นหลัก ได้แก่ สินทรัพย์ประเภทเงินลงทุน และสินทรัพย์ประเภทเงินให้กู้ยืม โดยจากผลการสำรวจพบว่า การจัดประเภทและการวัดมูลค่า และการบัญชีป้องกันความเสี่ยงตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๙ ของสินทรัพย์ทั้ง ๒ ประเภท ไม่มีผลกระทบหรือมีผลกระทบน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ของหนี้สินสัญญาประกันภัย) โดยสาเหตุที่คาดว่าผลกระทบจะค่อนข้างน้อยเกิดจากการใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย (Guidance for IFRS9) ทำให้มีการรับรู้ ECL และ EIR ไปแล้ว นอกจากนี้ ยังมีบริษัทประกันภัยบางส่วนได้มีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๙ ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงคาดการณ์ว่าจะไม่ได้รับผลกระทบเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ มีผลบังคับใช้ การจัดประเภทและการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินอาจมีผลกระทบที่ต่างจากที่ประเมินไว้ เนื่องจากบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนเกือบร้อยละ ๕๐ ยังอยู่ระหว่างการศึกษาผลกระทบจากการจัดประเภทและการวัดมูลค่า และบางบริษัทคาดว่าต้องศึกษาผลกระทบจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ ให้เสร็จสิ้นก่อน จึงจะสามารถสรุปผลกระทบและความสัมพันธ์กับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๙ ได้

ผลสำรวจเกี่ยวกับการบัญชีป้องกันความเสี่ยง สรุปได้ว่ามีบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๕๐ บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๑๖ คาดว่าจะใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่นิยมใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยงได้แก่ ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงด้านราคา และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ตามลำดับ โดยจะเน้นไปที่การป้องกันความเสี่ยงของสินทรัพย์ประเภทเงินลงทุนมากกว่าสินทรัพย์ประเภทเงินให้กู้ยืม

๑๕) ผลกระทบต่อระบบงาน

ผลการสำรวจ พบว่ามีบริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๑๘ และบริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๔๔ ที่ยังไม่ได้พิจารณาผลกระทบต่อระบบงานของการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ ๑๗ มาปฏิบัติใช้ สำหรับบริษัทที่ได้พิจารณาผลกระทบต่อระบบงานแล้วนั้น พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวนร้อยละ ๖๘ บริษัทประกันวินาศภัยจำนวนร้อยละ ๓๖ คาดว่าจะซื้อหรือพัฒนาระบบงานขึ้นใหม่ เพื่อรองรับการคำนวณกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา ซึ่งคาดว่าจะระบบงานดังกล่าวจะสามารถรองรับการคำนวณในเรื่องอื่น ๆ ได้ด้วย อาทิเช่น การรวมและแยกสัญญา การรับรู้สัญญาประกันภัยเมื่อเริ่มแรก เป็นต้น และสำหรับระบบงานที่ใช้รองรับการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต บริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าจะใช้ระบบเดิมที่มีอยู่นำมาปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ ๑๗ และบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าจะซื้อหรือพัฒนาระบบงานขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นระบบเดียวกันกับ ระบบงานสำหรับกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา ซึ่งจะรองรับการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตด้วย ทั้งนี้ ปัจจุบันยังไม่สามารถคาดการณ์งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการดังกล่าวได้

๒.๒ แบบสอบถามส่วนที่ ๒ : การประเมินผลกระทบ (Impact Analysis)

ที่ปรึกษาฯ นำเสนอผลการประเมินผลกระทบทางการเงินในเบื้องต้นที่มีต่อกำไรสะสมจากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ มาปฏิบัติใช้ (Impact Analysis) ว่า จำนวนบริษัทตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๕๖ บริษัท แบ่งเป็นประกันชีวิตจำนวน ๑๖ บริษัทและบริษัทประกันวินาศภัยจำนวน ๔๐ บริษัทซึ่งแบบสอบถามจะมีทั้งหมด ๒ รูปแบบ ประกอบด้วยรูปแบบ A (FORM A) และรูปแบบ B (FORM A) โดยรูปแบบ A เป็นการกรอกข้อมูลแบบอิสระ ซึ่งให้ทางบริษัทประกันภัยสามารถกรอกข้อมูลได้ตามที่มีการประเมินไว้ในเบื้องต้นแล้ว รวมถึงมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยระบุเงื่อนไขในการพิจารณาว่า บริษัทมิได้พิจารณาในเรื่องใดที่เป็นข้อกำหนดในมาตรฐาน ในขณะที่รูปแบบ B มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เฉพาะเจาะจงซึ่งจะใช้ได้กับบริษัทประกันวินาศภัยที่มีหนี้สินสัญญาประกันภัยเป็นระยะสั้นเท่านั้น สำหรับบริษัทประกันชีวิตที่ตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๖ ในรูปแบบ A มีเรื่องที่ไม่ได้พิจารณา ได้แก่ การจัดประเภทสัญญาประกันภัยสัญญาประกันภัยต่อที่ถือไว้ และเรื่อง Variable fee Approach (VFA) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบว่าไม่มีผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญต่อการประเมินนี้ ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยจำนวน ๔๐ บริษัทมีเพียงจำนวน ๖ บริษัทที่ใช้รูปแบบ A โดยมีเรื่องที่ไม่ได้พิจารณาคือการจัดประเภทสัญญาประกันภัย

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ มาปฏิบัติใช้ พบว่า

บริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๙) มีกำไรสะสมที่ลดลง โดยมีสาเหตุหลักมาจากการที่มาตรฐานกำหนดให้บริษัทต้องทยอยรับรู้กำไรในอนาคตสำหรับสัญญาประกันภัยระยะยาว ซึ่งแตกต่างจากในปัจจุบันที่บริษัทสามารถรับรู้ผลกำไรได้ทันที มูลค่าผลกระทบต่อกำไรสะสมในภาพรวมของบริษัทประกันชีวิตจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ โดยพิจารณาจากกำไรสะสมยังไม่จัดสรร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่า บริษัทประกันชีวิตจำนวน ๑๖ บริษัทที่ตอบแบบสำรวจ ในภาพรวมมีกำไรสะสมอยู่ที่ ๒๓๗,๘๐๖ ล้านบาท และหากนำมาตรฐานดังกล่าวมาปฏิบัติใช้จะทำให้กำไรสะสมลดลงเหลือ ๑๒๖,๑๓๓ ล้านบาท หรือคิดเป็นลดลงร้อยละ ๔๗ ของกำไรสะสมในกลุ่มบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากรายการ CSM (Contractual service margin) หรือกำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา ที่บริษัทจะต้องกันส่วนของกำไรในอนาคตไว้เป็นหนี้สินเพื่อทยอยรับรู้ต่อไปในอนาคตตามข้อกำหนดของมาตรฐาน

บริษัทประกันวินาศภัยจำนวน ๒๖ บริษัท (ร้อยละ ๖๕) ประเมินว่าการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ มาปฏิบัติใช้ จะทำให้บริษัทมีกำไรสะสมที่เพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุหลักมาจากข้อกำหนดของมาตรฐานที่อนุญาตให้บริษัทสามารถเลือกรับรู้ค่าใช้จ่ายที่ทำให้ได้มาซึ่งการประกันภัย (Insurance Acquisition Expense) ตลอดระยะเวลาความคุ้มครอง หรือรับรู้เมื่อต้นทุนเกิดขึ้น (วิธีปัจจุบัน) ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่ได้เลือกรับรู้ตลอดระยะเวลาความคุ้มครอง ทำให้ค่าใช้จ่ายถูกกระจายไปในอนาคต มูลค่าผลกระทบต่อกำไรสะสมในภาพรวมบริษัทประกันวินาศภัยจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ โดยพิจารณาจากกำไรสะสมยังไม่จัดสรร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่า บริษัทประกันวินาศภัยจำนวน ๔๐ บริษัทที่ตอบแบบสำรวจ ในภาพรวมมีกำไรสะสมอยู่ที่ ๔๙,๓๓๕ ล้านบาท และหากนำมาตราฐานดังกล่าวมาปฏิบัติใช้จะทำให้กำไรสะสมเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐,๕๑๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๓ ของกำไรสะสมในกลุ่มบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากรายการ Acquisition expense หรือค่าใช้จ่ายที่ทำให้ได้มาซึ่งการประกันภัยสำหรับสัญญาที่ออกไปแล้ว ที่บริษัทสามารถบวกกลับเข้ามาเพื่อทยอยรับรู้ค่าใช้จ่ายได้ตลอดระยะเวลาคุ้มครองตามข้อกำหนดของมาตรฐาน

ข้อสังเกตจากที่ประชุม

๑. นายอรรถพล พิบูลชนพัฒนา ผู้ช่วยเลขาธิการ สายวิเคราะห์ธุรกิจประกันภัย สอบถามว่าการแบ่งกลุ่ม Unit of Account ของสำนักงาน คปภ.(OIC) มีความหมายอย่างไร

นายชยธร ฉันทะเรืองวิชัย ที่ปรึกษาโครงการ TFRS 17 ที่ได้ตอบว่าเป็นการแบ่งกลุ่ม Unit of Account ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน คปภ.

๒. ผู้แทนจากบริษัท ไทยสมุทรประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) มีข้อสอบถามเพิ่มเติมในเรื่องขนาดบริษัทที่กำหนดเป็น ขนาดเล็ก (S) ขนาดกลาง (M) และขนาดใหญ่ (L) ว่ามีเกณฑ์ในการกำหนดอย่างไร

นายวริทธิ์ ัมพิพิธ ผู้ชำนาญงาน ได้ตอบว่ามีการแบ่งขนาดของบริษัทโดยใช้เบี้ยประกันภัยรับตรงตามเกณฑ์ ดังนี้

บริษัทประกันชีวิต	รายละเอียด	บริษัทประกันวินาศภัย	รายละเอียด
ขนาดเล็ก (S)	<= 10,000 ล้านบาท	ขนาดเล็ก (S)	<= 1,000 ล้านบาท
ขนาดกลาง (M)	10,000 ล้านบาท < เบี้ย < 50,000 ล้านบาท	ขนาดกลาง (M)	1,000 ล้านบาท < เบี้ย < 5,000 ล้านบาท
ขนาดใหญ่ (L)	>= 50,000 ล้านบาท	ขนาดใหญ่ (L)	>= 5,000 ล้านบาท

๓. ผู้แทนจากบริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) มีข้อสอบถามเพิ่มเติมในเรื่องผลกระทบต่อหนี้สินสัญญาประกันภัยที่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ที่มีการนำเสนอในหัวข้อ กำไรขั้นต้นจากการให้บริการตามสัญญา หน่วยความคุ้มครอง และสัญญาที่สร้างภาระ นั้น ทางที่ปรึกษาฯ ประเมินว่าร้อยละ ๑๐ นั้นเป็นตัวเลขนี้อาจมีผลมากหรือน้อย และมีการกระทบต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมหรือไม่

ทางที่ปรึกษาฯ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมในข้อสอบถามดังกล่าวว่า ร้อยละ ๑๐ นั้นเป็นค่าที่บริษัทส่วนใหญ่ตอบมาและผลกระทบต่อภาพรวมได้ถูกนำเสนอในส่วนของ การนำเสนอเรื่องผลกระทบ (Impact Analysis)

๔. นางสาวสุพร เร้าปิตวิษณุกุล ผู้แทนสมาคมประกันวินาศภัยไทย มีข้อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางการเงินในเบื้องต้นที่มีต่อกำไรสะสมจากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ มาปฏิบัติใช้ (Impact Analysis) ว่า ที่ปรึกษาฯ พิจารณาว่าตัวเลขกำไรสะสมที่เปลี่ยนแปลงไปมีนัยสำคัญหรือไม่

ที่ปรึกษา ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากตัวเลขที่นำเสนอเป็นตัวเลขภาพรวมของธุรกิจประกันชีวิต และธุรกิจประกันวินาศภัย หากไปดูรายละเอียดเป็นรายบริษัทอาจจะมีเป็นบางบริษัทที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ เช่น กำไรสะสมเปลี่ยนเป็นขาดทุนสะสมจากปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าจากผลการตอบแบบสอบถาม มีบริษัทประกันชีวิต ๓ บริษัทที่มีผลกระทบในด้านลบโดยเปลี่ยนแปลงจากผลกำไรสะสมเปลี่ยนเป็นขาดทุนสะสม ในขณะที่ประกันวินาศภัยมี ๒ บริษัทที่มีผลกระทบในด้านลบโดยเปลี่ยนแปลงจากผลกำไรสะสมเปลี่ยนเป็นขาดทุนสะสม และมี ๓ บริษัท มีผลกระทบในด้านบวกโดยเปลี่ยนแปลงจากผลขาดทุนสะสมเปลี่ยนเป็นกำไรสะสม

๕. นายธานี ทรงธนเจริญกิจ ผู้แทนสมาคมประกันชีวิตไทย มีข้อสังเกตในเรื่องของความสอดคล้องกันของข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่ ๑ และ ๒ ซึ่งอาจเกิดจากความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในคำถามของแบบสอบถาม เนื่องจากผลการประเมินกำไรสะสมนั้นมีผลที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลผลกระทบในเรื่อง CSM จากแบบสอบถามส่วนที่ ๑

ทางที่ปรึกษา ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในเบื้องต้นหลังจากได้รับผลจากแบบสอบถามมาได้มีการติดต่อไปยังบริษัทที่ตอบแบบสอบถามแล้วมีความผิดปกติ เพื่อยืนยันผลการตอบแบบสอบถามอีกครั้งและสอบถามถึงสาเหตุหากตัวเลขมีความไม่สอดคล้องกัน โดยมีการดำเนินการติดต่อกลับไปแล้วประมาณ ๑๐-๒๐ บริษัท ซึ่งบางบริษัทได้รับการแก้ไขมาแล้ว ทั้งนี้ จะมีการตรวจสอบในเรื่องของความสอดคล้องของผลจากแบบสอบถามทั้ง ๒ ส่วนอีกครั้งหนึ่ง

๖. นายไพบุลย์ เปี่ยมเมตตา ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายนโยบายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย มีการสอบถามถึงผลกระทบทางด้านภาษี ว่ามีแนวโน้มที่สรรพากรจะเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ หรือไม่

นางอโนทัย ลีกิจวัฒน์ ที่ปรึกษา ได้ชี้แจงว่า จากแบบประเมินที่ทางสำนักงาน คปภ. จัดทำนั้นจะมุ่งเน้นในเรื่องของการรายงานทางการเงินเป็นสำคัญ สำหรับในเรื่องของภาษีนั้น หากปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ ๑๗ จะมีความแตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีการใช้ตัวเลขประมาณการในหลายส่วน ดังนั้นเรื่องของภาษีนั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ภาคอุตสาหกรรมเองก็มีความกังวล ซึ่งในอนาคตอาจจะต้องมีการทำงานร่วมกันกับสรรพากรในเรื่องนี้

นายธานี ทรงธนเจริญกิจ ผู้แทนสมาคมประกันชีวิตไทย ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวว่า ทางสมาคมประกันชีวิตไทยกำลังดำเนินการการจัดตั้งคณะทำงานในเรื่องภาษีนี้นี้ เนื่องจากเล็งเห็นถึงความซับซ้อนและแนวทางการปฏิบัติที่มีหลายแบบ ที่แต่ละบริษัทสามารถเลือกใช้กันได้แตกต่างกัน และอาจมีการหารือร่วมกับทางสำนักงาน คปภ. ในอนาคต

นางสาวสุเมติ วสินนท์ รองเลขาธิการ ด้านตรวจสอบ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในเรื่องทางภาษีนี้นั้น หากต้องการไปหารือร่วมกับทางกรมสรรพากรอาจจะต้องมีการเตรียมข้อมูล เพราะจากประสบการณ์ที่ทางสำนักงาน คปภ. สมาคมประกันชีวิตไทยและสมาคมประกันวินาศภัยไทยได้เคยมีการเข้าไปหารือกับทางกรมสรรพากรในเรื่องผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจประกันภัย กรมสรรพากรมักจะพิจารณาจากข้อมูลตัวเลขเป็นสำคัญ จึงมีข้อเสนอแนะถึงสิ่งที่ทางสรรพากรต้องการจะเห็นนั้น คือข้อมูลผลกระทบของภาพรวมอุตสาหกรรมประกันภัย จึงขอให้ทางสมาคมทั้งสองสมาคมเริ่มเตรียมการประสานกับทางบริษัทประกันภัยในเรื่องของข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาทำข้อมูลภาพรวม และฝากทางที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในเรื่องของการเตรียมการและประสานงานกับคณะทำงาน TFRS17 ของทางสำนักงาน คปภ.

๗. นางสาวสุเมตี วสีนนท์ รองเลขาธิการ ด้านตรวจสอบ มีข้อสังเกตถึงจำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถามในส่วนของการประเมินผลกระทบทางการเงิน (Impact analysis) ซึ่งทางบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยมีการตอบเข้ามาเพียงจำนวนร้อยละ ๗๐ รวมถึงผลของแบบสอบถามที่อาจจะเกิดจากความไม่เข้าใจหรือเป็นการประเมินในเบื้องต้นเท่านั้น จึงได้รับคำตอบไปในทิศทางว่าไม่มีผลกระทบ ทั้งนี้ ขอให้ทางสมาคมฯ ช่วยประสานงานและทำความเข้าใจกับทางบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงทำงานร่วมกับสำนักงาน คปภ. ในการสนับสนุนบริษัทประกันภัยต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมในอนาคต

มติที่ประชุม : ที่ประชุมรับทราบ

ปิดประชุมเวลา ๑๕.๓๐ น.

นายจรรยาทรัพย์ ญัฐธนนันต์ / นางสาวกฤษณ์วีรัฐ เอี่ยมจรรยา
ผู้จัดรายงานการประชุม

มาลัย ศรีบัว / นายวิทธิ ธรรมพิพิธ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม